

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 482/2025-53

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného JUDr. Michalom Barnovským, advokátom, Námestie generála Štefánika 7, Stará Ľubovňa, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/3/2021-126 z 9. júna 2022 a proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Svk/52/2022 z 29. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom krajského súdu č. k. 2S/3/2021-126 z 9. júna 2022 a rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 5Svk/52/2022 z 29. októbra 2024. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozsudky zrušil a vec vrátil Správneému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v priebehu septembra 2016 sťažovateľ spolu s manželkou zistili, že vlastník susediacej nehnuteľnosti, resp. stavby (polyfunkčný dom – predajňa športových potrieb a bývania) začal s realizáciou nadstavby nad uvedenou stavbou. Podľa § 55 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) sa na realizáciu nadstavby vyžaduje stavebné povolenie, pričom sťažovateľ a jeho manželka ako bezpodieloví spoluvlastníci susedného rodinného domu nemali vedomosť o stavebnom konaní v tomto smere, požiadali mesto Stará

Ľubovňa (ďalej aj „stavebný úrad“) 18. júna 2016 o prešetrenie uvedenej veci. Stavebný úrad žiadosť vyhodnotil ako dôvodnú, vykonal štátny stavebný dohľad a rozhodnutím z 9. novembra 2016 zakázal akékoľvek práce. Uvedené rozhodnutie však nebolo rešpektované a práce pokračovali.

3. V rámci konania o dodatočnom povolení stavby na ústnom pojednávaní 13. júna 2017 sťažovateľ uplatnil svoje námietky. Stavebný úrad námietky sťažovateľa neakceptoval a rozhodnutím z 27. júla 2017 v zmysle § 88 ods. 1 písm. b), § 88a stavebného zákona a § 46 správneho poriadku dodatočne povolil stavbu, resp. zmenu dokončenej stavby polyfunkčnej budovy – nadstavba. V tom čase pritom už predmetná stavba bola takmer dokončená (vzhľadom na pokračovanie stavebných prác), a to napriek vedomosti stavebného úradu a vďaka jeho nečinnosti.

4. Na základe odvolania sťažovateľa rozhodol Okresný úrad Prešov, odbor výstavby a bytovej politiky (ďalej len „žalovaný“) rozhodnutím zo 6. novembra 2017 tak, že odvolanie zamietol a rozhodnutie stavebného úradu potvrdil.

5. Sťažovateľ sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného správnou žalobou podanou krajskému súdu. Krajský súd prvým rozsudkom sp. zn. 2S/3/2018 zo 7. februára 2019 správnu žalobu zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, ktorej Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel a uznesením sp. zn. 1Sžk/34/2019 z 27. októbra 2020 zrušil prvý rozsudok krajského súdu zo 7. februára 2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

6. Krajský súd vo veci opäť rozhodol, a to napadnutým rozsudkom z 9. júna 2022 tak, že správnu žalobu zamietol, pritom podľa sťažovateľa krajský súd tento rozsudok v relevantnej časti odôvodnil takmer identicky ako svoj predchádzajúci rozsudok zrušený kasačným uznesením najvyššieho súdu.

7. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu z 9. júna 2022 podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom z 29. októbra 2024 zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho správneho súdu, a to predovšetkým s poukazom na nerešpektovanie záväzného právneho názoru najvyššieho súdu v kasačnom uznesení.

II.1. Námietka nerešpektovania záväzného právneho názoru v kasačnom uznesení najvyššieho súdu:

9. Sťažovateľ primárne namieta, že krajský súd v napadnutom rozsudku nerešpektoval záväzný právny názor najvyššieho súdu v kasačnom uznesení, a to vychádzajúc už len zo skutočnosti, že napadnutý rozsudok je v relevantnej časti odôvodnený takmer identicky ako prvý rozsudok krajského súdu. Uvedenú skutočnosť pritom aproboval aj najvyšší správny súd v napadnutom rozsudku.

10. V zmysle záväzného právneho názoru bol krajský súd povinný objasniť svoj právny názor a náležite sa vysporiadať s námietkami sťažovateľa. Demonštratívne pritom uviedol, že prvý rozsudok bol nedostatočne odôvodnený (i) vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa okien nadstavby,

(ii) vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa neúčasti na miestnom zisťovaní a (iii) vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa neprimeraného zásahu do práv sťažovateľa na súkromie a do pohody bývania. Najvyšší súd tiež uviedol, že krajský súd nezaujal také stanovisko, z ktorého by bolo zrejmé, že sa zaoberal námietkami sťažovateľa, s tým, že v prvom rozsudku zväčša prebral argumentáciu žalovaného a neuviedol svoju argumentáciu v medziach správneho súdnictva týkajúcu sa namietaného zásahu do subjektívnych práv sťažovateľa, pričom nerozlišoval prípustnosť (nepripustnosť) námietok a ich dôvodnosť (nedôvodnosť). A to pritom najvyšší súd sa nezaoberal ďalšími námietkami sťažovateľa, keďže už vymedzené okruhy považoval za dostatočný podklad na zrušenie prvého rozsudku. Najvyšší správny súd napriek tomu v napadnutom rozsudku uviedol, že krajský súd sa vysporiadal s námietkami sťažovateľa, hoci „*isté výhrady má k spôsobu a obsahu vysporiadania sa s nimi*“, tieto výhrady však nekonkretizoval, pričom sa stotožnil s právnym posúdením kruciálnych skutočností krajským súdom, ktorých vyhodnotenie nepovažoval za nepreskúmateľné. Sťažovateľ sa s týmto odôvodnením nestotožňuje. V súhrne tak správne sudy porušili princíp právnej istoty a tiež právo na súdnu ochranu sťažovateľa.

i) Nedostatočné odôvodnenie týkajúce sa okien nadstavby:

11. Najvyšší súd v kasačnom uznesení vytkol krajskému súdu, že sa vôbec nezaoberal námietkami sťažovateľa vo vzťahu k oknám nadstavby, a to konkrétne o neexistencii dohody o oknách, odstupových vzdialenostiach, zásahu do jeho súkromia (podkrovie má slúžiť na bývanie, pôjde o obchodnú prevádzku s pohybom zamestnancov a klientov) a o nekonkrétnosti stanovenej podmienky (neprehľadnosť okien). Krajský súd v napadnutom rozsudku odôvodnenie doplnil o jednu vetu, v ktorej však nijako nerieši (nereaguje na) vymedzené námietky sťažovateľa. Argumentácia krajského súdu o nutnosti dodržania podmienok v bodoch 1 až 9 dodatočného stavebného povolenia spojená s možným následkom nevydania kolaudačného rozhodnutia totiž nepredstavuje reakciu na špecifikované námietky. K nekonkrétnosti podmienky o neprehľadnosti okien sťažovateľ špecificky uvádza, že jej nejednoznačná formulácia pripúšťa rôzny výklad (napr. či sa má týkať všetkých okenných otvorov, resp. ktorého podlažia sa má týkať), čo demonštroval aj fotodokumentáciou reálne vykonanej stavby, z ktorej je zrejmé, že stavebník zabezpečil neprehľadnosť len niektorých okien v podkroví. K uvedenej fotodokumentácii sa krajský súd a ani najvyšší správny súd nijako nevyjadrili. Záväzné podmienky v rozhodnutí o dodatočnom povolení stavby musia byť konkrétne a jednoznačné, aby bolo možné posúdiť ich splnenie (a naplnenie účelu, ktorý sa sleduje – v tomto prípade ochrana práva na súkromie), pričom pri nesplnení týchto podmienok má stavebný úrad nariadiť odstránenie stavby. Táto námietka je jednou z najzásadnejších v predmetnej veci, pričom krajský súd sa k nej nijako nevyjadril.

12. Neobstojí námietka najvyššieho správneho súdu, že odstupové vzdialenosti sa nebudú meniť, keďže ide o nadstavbu na existujúcej stavbe. Žalovaný nesprávne vychádzal z predpokladu, že nadstavba bude tvorená len pridruženými miestnosťami, keď je zrejmé, že má slúžiť na bývanie. Z uvedeného dôvodu má zmysel riešiť, či sú splnené podmienky podľa § 6 ods. 4 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 532/2002 Z. z.“), keď pôvodná stavba neslúžila na bývanie, podkrovie však už áno. Uvedené ustanovenie sa primerane aplikuje aj na zmeny dokončených stavieb (§ 2 ods. 3 vyhlášky č. 532/2002 Z. z.).

13. Podmienku 9 na dokončenie stavby v znení «„Z južnej strany od rodinného domu postaveného na parcele 683/2 zabezpečiť nepriehľadnosť okenných otvorov“» považoval najvyšší správny súd za jednoznačnú a interpretoval ju tak, že všetky okná, ktoré sa z južnej strany od rodinného domu sťažovateľa nachádzajú, musia byť nepriehľadné. Uvedený záver je pritom arbitrárny, keďže priamo z formulácie podmienky uvedené nevyplýva: „To, či sa má nepriehľadnosť týkať všetkých okenných otvorov a na všetkých poschodiach, teda aj v podkrovi uvedené v rozhodnutí stavebného úradu nie je.“ Z týchto hľadísk sú napadnuté rozsudky nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.

ii) Nedostatočné odôvodnenie týkajúce sa zásahu do práva na súkromie a do pohody bývania:

14. Sťažovateľ tiež namietal neprimeraný zásah do práv na súkromie a pohodu bývania z titulu nevhodného umiestnenia okien (oproti kúpeľni), nepreľadnosti všetkých okenných otvorov smerujúcich k rodinnému domu, neposúdenia odstupových vzdialeností, obmedzenia výhľadu na hrad Stará Ľubovňa a pod. Najvyšší súd v kasačnom uznesení považoval prvý rozsudok za nedostatočne odôvodnený. V napadnutom rozsudku krajský súd odôvodnenie doplnil len o odkaz na to, že žalovaný sa s uvedenou otázkou vysporiadal (stanovením podmienok) s príslušným následkom pri ich nedodržaní (bod 128 napadnutého rozsudku oproti bodu 109 prvého rozsudku). Ide teda o opakovaný odkaz na podmienky v rozhodnutí žalovaného s pridaním ďalšej irelevantnej vety (o následkoch nedodržania podmienok), pričom takéto odôvodnenie považoval najvyšší súd za nedostatočné. Neobstojí len odkaz na podmienky v rozhodnutí žalovaného. Podmienky 1 až 6 a podmienka 8 (absentuje podmienka 7) majú len stavebno-technický charakter a netýkajú sa súkromia sťažovateľa a pohody jeho bývania. Relevanciu k týmto záujmom sťažovateľa má len podmienka 9 týkajúca sa okien nadstavby, ktorá je ale nedostatočne a nezrozumiteľne sformulovaná. Na uvedenú námietku teda krajský súd opätovne nedal dostatočnú odpoveď ani v napadnutom rozsudku, čím nerešpektoval záväzný právny názor najvyššieho súdu.

15. Najvyšší správny súd pritom kasačnú sťažnosť zamietol bez toho, aby reflektoval na záväzný právny názor najvyššieho súdu. Napadnutý rozsudok krajského súdu neprípustným spôsobom doplnil o vlastné odôvodnenie, čo vlastne predstavuje doplnenie nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí správnych orgánov. Najvyšší správny súd pritom odkazoval len na súlad s územným plánom, čo však nie je reakciou na námietku o narušení súkromia a pohody bývania. Odkazuje tiež na iné svoje rozhodnutie (sp. zn. 4Svk/37/2019 z 2. februára 2022), ktoré pritom poukazuje na porušenie relevantných ustanovení vyhlášky č. 532/2002 Z. z. (§ 4 a § 6). Sám stavebný úrad konštatoval v záväznom stanovisku z 25. apríla 2017, že dôjde k zmene urbanistickej a architektonickej štruktúry sídla (napr. neobvyklá výška stavby v danej oblasti, nevhodné doplnenie prostredia). Posúdenie pohody bývania nemožno redukovať len na svetlotechnický posudok a preukázanie verejného záujmu, čo napokon konštatoval najvyšší súd v kasačnom uznesení. Z tohto pohľadu sa s touto námietkou správne súdy opäť nijak nevysporiadali. Zachovanie pohody bývania je pritom v stavebnom konaní skutkovo významnou okolnosťou, ktorá je okrem iných daná vzájomnými odstupmi stavieb a ďalšími faktormi.

16. V tomto kontexte sťažovateľ poukazuje na stanovisko Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odboru štátnej stavebnej správy z 2. apríla 2004, v zmysle ktorého pri posudzovaní otázok zachovania pohody bývania, ktoré sú nad rozsah uvedených požiadaviek a sú spravidla občianskoprávného charakteru, napr. narušenie súkromia, tienenie pozemku, obmedzenie výhľadu a pod., treba postupovať podľa § 137 stavebného zákona. Ak teda správne

orgány dospeli k záveru, že uvedené námietky sú občianskoprávneho charakteru, mali prerušiť konanie a odkázať dotknuté strany na občianskoprávne konanie pred súdom.

17. Ak najvyšší správny súd dospel k záveru, že nebola narušená pohoda bývania, a to vzhľadom na vypracovanie posudku presvetlenia a na záver dotknutých orgánov, že stavba nie je v rozpore s verejným záujmom, takýto právny záver je zjavne zjednodušujúci a je v rozpore s § 6 ods. 1 vyhlášky č. 532/2002 Z. z. Najvyšší správny súd pritom nemal žiadnu snahu konfrontovať svoj právny názor s právnym názorom najvyššieho súdu v kasačnom uznesení, ktorý podobné odôvodnenie považoval za nedostatočné.

iii) Nedostatočné odôvodnenie týkajúce sa judikatúry označenej sťažovateľom:

18. Sťažovateľ sa domnieva, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku nijak nevysporiadal s jeho odkazom na judikatúru všeobecných súdov v správnej žalobe, a to napriek právnemu názoru vyslovenému v kasačnom uznesení. Krajský súd pritom vymenoval niektoré rozhodnutia, na ktoré odkazoval sťažovateľ v jednom bode správnej žaloby, a uviedol, že sťažovateľ neobjasnil, ako sa právne závery v týchto rozhodnutiach uplatnia v predmetnej veci (bod 130 napadnutého rozsudku). Podľa sťažovateľa išlo o odkaz na rozhodnutia, z ktorých vyplýva, že vlastníka stavby (nie stavebníka) zaťažuje dôkazné bremeno preukázať, že stavba nie je v rozpore s verejným záujmom. V prerokovanej veci pritom vlastník stavby bol nečinný a dôkazy predkladala osoba, ktorá nie je vlastníkom stavby, preto je zrejmé, prečo je označená judikatúra relevantná. Krajský súd pritom nereagoval na ďalšie odkazy na judikatúru prevažne najvyššieho súdu a ústavného súdu v ďalších bodoch správnej žaloby, preto je odôvodnenie napadnutého rozsudku aj v tomto smere nedostatočné a nerešpektuje záväzný právny názor v kasačnom uznesení. Odkazy na ďalšiu judikatúru pritom boli zasadené do kontextu konkrétnej argumentácie, na ktorú nadväzovali a ktorú podporovali, neobstojí preto odôvodnenie krajského súdu, že nebolo na čo reagovať. Krajský súd pritom mohol využiť aj dopyt na pojednávaní, aby si uvedenú otázku objasnil, čo však neurobil. Najvyšší správny súd sa stotožnil s postupom krajského súdu a sám v napadnutom rozsudku poukázal na početné odkazy sťažovateľa na judikatúru súdov bez konkrétneho vysvetlenia, ktoré právne závery sú v danej veci relevantné (bod 32), čo však v kontexte s právnym názorom v kasačnom uznesení je nedostatočným odôvodnením a arbitrárnym postupom. Sám najvyšší správny súd sa konkrétne nevysporiadal s odkazmi na judikatúru súdov a na právne závery z nej vyplývajúce.

iv) Odôvodnenie týkajúce sa prípustnosti a dôvodnosti námietok:

19. Krajský súd a ani najvyšší správny súd podľa sťažovateľa nijako nereagovali na právny názor v kasačnom uznesení o potrebe rozlišovania medzi prípustnosťou (nepripustnosťou) námietok a dôvodnosťou (nedôvodnosťou) námietok (bod 63 kasačného uznesenia) s tým, že najvyšší súd vytkol krajskému súdu, že vo veľkej miere prevzal argumentáciu žalovaného a nevykonal reálny prieskum zákonnosti v systéme správneho súdnictva. V napadnutom rozsudku, podobne ako v prvom rozsudku krajský súd prevzal argumentáciu žalovaného a nejak významnejšie nereagoval na námietky sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu jeho subjektívnych práv v medziach pôsobnosti správneho súdnictva. Na uvedenú okolnosť pritom najvyšší správny súd nijako nereagoval.

II.2. Námiетка porušenia procesnoprávnych predpisov krajským súdom:

20. Sťažovateľ tiež namieta, že krajský súd porušil procesnoprávne predpisy v takej intenzite a takom rozsahu, že jeho postupom a rozhodnutím došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivý proces. Krajský súd v prvom rade nepostupoval podľa § 112 ods. 3 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“), t. j. na záver pojednávania nevyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k právnej stránke veci a predniesli svoj konečný návrh, čo vyplýva zo zápisnice z pojednávania 9. júna 2022. Najvyšší správny súd pripustil uvedené pochybenie krajského súdu, nepovažoval ho však za také intenzívne, aby viedlo k záveru o porušení práva na súdnu ochranu, prípadne práva na prístup k súdu s tým, že toto pochybenie nemalo vplyv na výsledok konania, a to vzhľadom na dostatočnú predchádzajúcu možnosť predniesť svoje argumenty a dôkazy písomne, ako aj ústne na pojednávaní. Sťažovateľ sa však s uvedeným právnym názorom nestotožňuje, upretie práva predniesť záverečnú reč predstavuje závažný zásah do práva na súdnu ochranu a tiež do práva na rovnosť strán, pričom poukazuje na odbornú literatúru a judikatúru súdov s tým, že ide o samostatný dôvod na zrušenie rozhodnutia [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP].

21. Krajský súd tiež podľa sťažovateľa porušil § 112, § 121 ods. 1, § 125 a § 142 ods. 1 SSP, čo sťažovateľ namieta v kasačnej sťažnosti. Sťažovateľ v správnej žalobe navrhol vykonať špecifikované dôkazy, ktoré neboli súčasťou administratívneho spisu, ktorými chcel preukázať existenciu ďalšej pristavby, nekompletnosť administratívneho spisu, pokračovanie v stavebných prácach napriek rozhodnutiu o zastavení stavebných prác, priehľadnosť okien a s tým spojené narušenie pohody bývania. Krajský súd navyše ani nezistoval, či sťažovateľ má nejaké ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania. Krajský súd na začiatku pojednávania neuviedol, či bude vykonávať dokazovanie, resp. nerozhodol, či navrhnuté dôkazy vykoná, čo predstavuje rozpor s § 121 ods. 1 SSP. Ak sa správny súd rozhodne navrhnutý dôkaz nevykonať, musí to odôvodniť v odôvodnení svojho rozhodnutia (§ 139 ods. 2 SSP). Uvedeným spôsobom krajský súd v napadnutom rozsudku nepostupoval a nevykonanie dôkazov neodôvodnil. Krajský súd nepostupoval podľa § 112 ods. 1 SSP, keď po otvorení pojednávania, oboznámení s administratívnym spisom, kasačným uznesením boli vypočutí právny zástupca sťažovateľa a zástupkyňa žalovaného. Nedošlo pritom k prednesu návrhov o skutkových okolnostiach a právnom posúdení veci v zmysle § 112 ods. 1 SSP. Krajský súd nedal možnosť sťažovateľovi vyjadriť sa k vykonaným dôkazom (§ 125 SSP), v tomto kontexte predovšetkým k výpovedi zástupkyne žalovaného. Bolo tak porušené právo sťažovateľa na predvídateľnosť rozhodnutia, na odôvodnenie nevykonania navrhnutých dôkazov a právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

22. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší správny súd odôvodnenie týkajúce sa týchto skutočností obmedzil na argumentáciu vo vzťahu k § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku [ďalej aj „CSP“ (subsidiárna aplikácia Civilného sporového poriadku)], k namietanému porušeniu § 112 ods. 1, § 121 ods. 1, § 125 a § 139 ods. 2 SSP nezaujal žiadne stanovisko. V bode 35 napadnutého rozsudku uviedol, že samotné porušenie § 112 ods. 3 SSP nie je dôvodom na kasáciu rozhodnutia, nie je však zrejmé, prečo najvyšší správny súd hodnotil iba samotné porušenie § 112 ods. 3 SSP izolovane bez zohľadnenia namietaného porušenia ďalších ustanovení Správneho súdneho poriadku.

23. Uvedené završuje aj nesprávne doručovanie napadnutého rozsudku krajským súdom, ktorý rozsudok doručil uložením do elektronickej schránky právneho zástupcu sťažovateľa a nedoručoval

rozsudok do vlastných rúk (§ 142 ods. 1 SSP), pričom dôvodnosť tejto námietky potvrdil aj najvyšší správny súd (bod 37).

II.3 Námietka nesprávneho právneho posúdenia podstatných námietok krajským súdom a najvyšším správnym súdom:

i) Miestne zisťovanie:

24. Sťažovateľ v správnej žalobe namietal, že nemal možnosť zúčastniť sa na miestnom zisťovaní 30. októbra 2017 na rozdiel od vlastníka stavby a zároveň nemal možnosť vyjadriť sa k zisteniam, z ktorých vychádzal žalovaný a ktoré tvorili podklad rozhodnutia, čím bol porušený princíp rovnosti zbraní. Sťažovateľ v tomto kontexte poukazuje na body 54 a 55 kasačného uznesenia, kde najvyšší súd konštatuje vyhotovenie interného záznamu a fotodokumentácie s tým, že nie je zrejmé, či išlo o miestne zisťovanie alebo miestne šetrenie, preto nie je ani zrejmé, či mal sťažovateľ byť prizvaný na uvedený úkon, nie je zrejmé, či sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia, a následne nie je zrejmý vplyv uvedeného postupu na zákonnosť vydaného rozhodnutia žalovaného.

25. Krajský súd sa s uvedenou otázkou vysporiadal v bode 114 napadnutého rozsudku v tom zmysle, že išlo o interné šetrenie zamestnankýň stavebného úradu po podaní odvolania bez účasti účastníkov. Z uvedeného odôvodnenia pritom nevyplýva, ktoré zákonné ustanovenie predstavovalo právny základ pre daný postup (úkon) správneho orgánu. Z hľadiska účelu úkonu pritom vyplýva, že by mohlo ísť o obhliadku (§ 38 správneho poriadku), na ktorú je potrebné prizvať účastníkov konania. Žalovaný navyše v internom dokumente konštatuje, že na obhliadke bola vyhotovená fotodokumentácia. Na podklady vyhotovené pri tomto úkone sa žalovaný v rozhodnutí odvoláva, preto nepochybne tvoria podklad rozhodnutia. Sťažovateľ sa však k nim nemal možnosť vyjadriť. V internom zázname žalovaný konštatuje existenciu prístavby, ktorá nie je vo vlastníctve vlastníka nadstavby a ani vlastníka pozemku. K tomuto zisteniu nepochybne musel dospieť tak, že mu to oznámil vlastník nadstavby, preto možno usudzovať, že tento sa uvedeného úkonu zúčastnil. Túto skutočnosť napokon ani žalovaný nikdy nepoprel. Samotný krajský súd uvedený úkon označuje ako miestne zisťovanie. Neobstojí preto právny záver krajského súdu, že žalovaný nemal povinnosť informovať sťažovateľa o úkone a o týchto podkladoch rozhodnutia. Najvyšší správny súd sa s odôvodnením krajského súdu stotožnil, ale sám neuviedol právny základ pre uvedený úkon žalovaného v odvolacom konaní. Najvyšší správny súd uviedol, že nešlo o miestne zisťovanie, napriek tomu, že žalovaný sa vo svojom rozhodnutí na viacerých miestach odvoláva na uvedený úkon ako na miestne zisťovanie a tiež na podklady týmto úkonom zistené. Neobstojí ani právny názor najvyššieho správneho súdu, že správny orgán v odvolacom konaní nemá povinnosť oboznámiť účastníka s podkladom rozhodnutia vzhľadom na primeranú aplikáciu prvej a tretej časti správneho poriadku v konaní o odvolaní. Ide teda o porušenie § 33 ods. 2 v spojení s § 60a správneho poriadku.

ii) Porušenie § 33 ods. 2 správneho poriadku:

26. Sťažovateľ v správnej žalobe namietal, že po ústnom pojednávaní a prerušení konania rozhodnutím zo 16. júna 2017, po tom, čo bola doplnená žiadosť o špecifikované dokumenty (upravená projektová dokumentácia, upravená nájomná zmluva, súhlas vlastníka nehnuteľnosti s realizáciou nadstavby, aktuálna kópia katastrálnej mapy, aktuálne výpisy z listov vlastníctva), ktoré tvorili podklad rozhodnutia, nebol vyzvaný na možnosť oboznámiť sa s nimi a vyjadriť sa k nim, čo je porušením § 33 ods. 2 správneho poriadku. Krajský súd k uvedenej námietke

uviedol, že stavebný úrad upozornil účastníkov, že projektová dokumentácia a administratívny spis sú na stavebnom úrade kedykoľvek k nahliadnutiu, pričom na ústnom pojednávaní 13. júna 2017 bol sťažovateľ oboznámený so všetkými skutočnosťami zistenými stavebným úradom vo veci dodatočného povolenia stavby. Uvedený záver považuje sťažovateľ za nesprávny, keďže v prípade uvedených dokumentov išlo o nové podklady tvoriace podklad rozhodnutia, o ktorých sa dozvedel z odôvodnenia rozhodnutia stavebného úradu. Aj k ďalším dodatočným dokumentom sa mohol vyjadriť až v odvolacom konaní. Sťažovateľ tak nemal možnosť navrhnúť doplnenie dokazovania, predovšetkým čo sa týka legálnosti stavieb. Zo znenia § 33 ods. 2 správneho poriadku možno odvodiť, že nejde len o pasívne právo účastníka, ale aj o povinnosť správneho orgánu aktívne vyzvať účastníka, aby sa vyjadril k podkladom rozhodnutia, resp. k ich doplneniu. Uvedený výklad pritom podporuje aj judikatúra najvyššieho súdu. V tomto smere nemožno povinnosť správneho orgánu nahrádzať odkazom na právo účastníka podľa § 23 ods. 1 správneho poriadku.

27. Najvyšší správny súd sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu (bod 49) s tým, že na ústnom pojednávaní 13. júna 2017 bol sťažovateľ oboznámený so všetkými podstatnými zisteniami stavebného úradu vo veci dodatočného povolenia stavby s tým, že po pojednávaní boli sťažovateľovi tieto dokumenty doručené. Podľa najvyššieho správneho súdu nešlo o nové skutočnosti a nové podklady v konaní, preto opomenutie správneho orgánu nemalo vplyv na výsledok konania. S uvedeným sa sťažovateľ nestotožňuje, keďže osobitne v prípade úpravy projektovej dokumentácie išlo o zásadný podklad na vydanie rozhodnutia. Sťažovateľ nemal možnosť predložiť dôkazy o legálnosti stavby, ktoré podľa neho vyžadujú stavebné povolenie, keďže ide o prístavby, ktoré pôdorysne rozširujú pôvodnú stavbu a sú navzájom prevádzkovo spojené. Správne súdy sa napokon nevysporiadali ani s odkazmi sťažovateľa na judikatúru najvyššieho súdu v súvislosti s porušením § 33 ods. 2 správneho poriadku (napr. sp. zn. 8Sžp/17/2011, sp. zn. 3 Sžo 112/2009).

iii) Námietky proti záväzným stanoviskám dotknutých orgánov:

28. Sťažovateľ v námietkach, odvolaní a správnej žalobe vyjadril nesúhlas s obsahom záväzných stanovísk dotknutých orgánov, resp. poukázal na rozpory medzi nimi. Napriek tomu stavebný úrad a ani žalovaný nepostupovali podľa § 140b ods. 5 a 6 stavebného zákona, t. j. nevyžiadali si stanovisko dotknutých orgánov k námietkam, prípadne odvolaniu. Krajský súd sa touto námietkou nijako nezaoberal, hoci išlo o podstatnú námietku, ktorú prezentoval aj na súdnom pojednávaní 9. júna 2022. Správne orgány pritom práve záväznými stanoviskami preukazovali súlad stavby s verejným záujmom, a tým aj zachovanie pohody bývania sťažovateľa a jeho rodiny. Uvedená procesná vada mohla mať vplyv na zákonnosť vydaných rozhodnutí. Krajský súd sa k uvedenej veci vyjadril nezrozumiteľne a nepreskúmateľne v bode 109 napadnutého rozsudku. Najvyšší správny súd v bode 39 napadnutého rozsudku uviedol, že išlo o záväzné stanoviská, ale stotožnil sa s názorom žalovaného, že zo strany sťažovateľa nešlo o námietky k týmto stanoviskám, ale o vyjadrenie ku skutočnostiam uvedeným v záväzných stanoviskách, preto nebol dôvod na postup podľa § 140b stavebného zákona. Kasačný súd takto neprípustne nahradil odôvodnenie krajského súdu. Navyše sťažovateľ s odôvodnením nesúhlasí, keď jednoznačne namietal záväzné stanoviská a poukazoval na ich vzájomné rozpory (napr. odkanalizovanie stavby do žumpy, resp. do verejnej kanalizácie, rozpor celkovej výšky stavby s územným plánom, absencia podkladov k stanovisku a pod.). Tieto záväzné stanoviská vychádzajú z pôvodnej projektovej dokumentácie, a nie zo zmenenej projektovej dokumentácie. Správne orgány mali zároveň povinnosť postupovať v úzkej súčinnosti so sťažovateľom ako účastníkom konania a vyžiadať

si stanovisko k presnému obsahu jeho podaní (§ 3 ods. 2 správneho poriadku), resp. podania posudzovať podľa ich obsahu (§ 19 ods. 1 správneho poriadku).

iv) Žumpa:

29. Stavebný úrad vydal dodatočné stavebné povolenie s poukazom na pripojenie nadstavby na verejnú kanalizáciu. Záväzná stanoviská príslušných orgánov, resp. súhrnná technická správa počítajú s napojením do jestvujúcej žumpy, resp. do navrhovanej žumpy. Nie je teda zrejmé, či uvedené okolnosti boli naozaj relevantne posúdené, a to vrátane dostatočnej kapacity žumpy, či táto bola osadená v súlade s príslušnými predpismi, či spĺňa všetky technické požiadavky a pod. K uvedenej námietke pritom krajský súd len uviedol, že sa týkala konania o pôvodnom stavebnom konaní a netýka sa konania o dodatočnom stavebnom povolení (bod 127). Krajský súd sa vôbec nevyjadril k potrebe aplikácie príslušných ustanovení vyhlášky č. 532/2002 Z. z. a ďalších právnych predpisov a k vyčítaným rozporom.

v) Geotechnický posudok:

30. Statické posúdenie sa odvoláva na zistenie skutočných rozmerov jestvujúcich základových konštrukcií, preverenie geologickej stavby a úložných pomerov vrstiev v základovej pôde, objasnenie hydrologických pomerov a klasifikovanie zeminy základovej pôdy s ich fyzikálno-mechanickými vlastnosťami. Posúdenie toho, či základové konštrukcie vyhovujú, je podmienené vykonaním geotechnického prieskumu, ktorý nebol vyhotovený a nie je uvedený v záväzných podmienkach na dokončenie stavby. Na tieto skutočnosti sťažovateľ upozorňoval aj v tom kontexte, že pôvodná stavba bola jednopodlažná nemurovaná predajňa potravín s primeranými základmi. Uvedená stavba bola dlhé obdobie dočasnou stavbou, pričom nie je zrejmé, kedy došlo k jej zmene na trvalú. Pôvodná stavba má murované múry, pričom nadstavbou sa pridáva nadzemné podlažie spolu s podkrovím.

31. Krajský súd k námietke geotechnického posudku uviedol, že nešlo o povolenie novej stavby, ale o dodatočné povolenie stavby, ktorá už existuje a ktorá bola stavebným úradom už povolená (bod 120). Uvedený záver neobstojí, keď pri každej podstatnej zmene stavby (nadstavbou) je bezpochyby potrebné realizovať statické posúdenie, preto neobstojí záver, že geotechnický posudok by sa mal realizovať len pri nových stavbách. Napokon aj samotné statické posúdenie odkazuje na nutnosť vyhotovenia geotechnického posudku na posúdenie základových konštrukcií, preto neobstojí odôvodnenie krajského súdu. Ak teda neboli posúdené základy stavby a ani jej podlažie, je celkom zjavná spornosť jej statiky, čo môže predstavovať ohrozenie pre bezprostredne susediaci dom sťažovateľa a osoby v ňom žijúce. Sťažovateľ v tomto smere odkazuje na závery vyplývajúce z judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 167/2011), podľa ktorých geologický prieskum je relevantný už pre samotné stavebné povolenie, a nie až pre realizáciu stavby.

32. Najvyšší správny súd na uvedenú skutočnosť reagoval v bode 47 napadnutého rozsudku, kde uviedol, že geotechnický posudok nie je potrebný na dodatočné povolenie stavby. Uvedenú skutočnosť podľa neho potvrdzuje (a nie vyvracia) konštatovanie v technickej správe, že geotechnický posudok nebol vypracovaný a k jeho realizácii je potrebné ho vypracovať. Uvedený právny názor úplne opomína a protirečí právnym záverom ústavného súdu v náleze sp. zn. I. ÚS 167/2011.

vi) Vedenie administratívneho spisu:

33. Sťažovateľ namietal, že administratívny spis nebol žurnalizovaný – zviazaný, očíslovaný, chronologicky usporiadaný. Krajský súd túto námietku neakceptoval a uviedol, že zo spisu jednoznačne vyplýva, že stavebný úrad a žalovaný postupovali v súlade so stavebným zákonom a správnym poriadkom (bod 121). Krajský súd sa teda s uvedenou námietkou riadne nevysporiadal, opomenul aj odkazy sťažovateľa na judikatúru najvyššieho súdu (sp. zn. 6 SŽf/51/2010, sp. zn. 4SŽ/40/1997, sp. zn. 2Sžo/3/2014, sp. zn. 3Sžo/7/2012, sp. zn. 1Sžp/1/2010) s tým, že daný právny záver je v rozpore s § 139 ods. 3 SSP (odôvodnenie odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe). Uvedenú námietku považuje sťažovateľ za relevantnú aj z toho pohľadu, že pri prvotnom naštudovaní spisu pred ústnym pojednávaním neboli niektoré dokumenty súčasťou spisu (napr. statika, zdravotníctvo, ústredné vykurovanie, elektroinštalácia a pod.), preto sa k nim nemohol vyjadriť. O týchto dokumentoch sa dozvedel až pri nahliadnutí do spisu v rámci prípravy na podanie odvolania. Na uvedenú skutočnosť bol krajský súd navyše upozornený aj najvyšším súdom v kasačnom uznesení.

34. Uvedená skutočnosť má význam aj z toho pohľadu, že správne súdy pri odôvodnení poukazujú na súhlasné stanoviská dotknutých orgánov v reakcii na sťažovateľovu námietku o zásahu do pohody bývania. V spise sa pritom nachádza len jedna projektová dokumentácia, pritom správne orgány uvádzajú, že pôvodná projektová dokumentácia bola nahradená zmenenou projektovou dokumentáciou, pôvodná projektová dokumentácia ale nie je súčasťou spisu. Vzhľadom na uvedené nemožno porovnať zmeny v projektovej dokumentácii a nemožno vyhodnotiť, či v dôsledku zmien v projektovej dokumentácii majú súhlasné stanoviská dotknutých orgánov relevanciu. Neobstojí odkaz správnych orgánov a krajského súdu o korešpondovaní s právnym a so skutkovým stavom práve z vymedzeného hľadiska (relevancia súhlasných stanovísk).

35. O novej projektovej dokumentácii sa sťažovateľ dozvedel až z rozhodnutia stavebného úradu, takto sťažovateľ nemal možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia. Krajský súd uvedenú námietku odôvodnil nezrozumiteľne (body 121 a 122) okrem iných odkazom na vedomosť o rozhodnutí o zastavení stavebných prác a následne konštatovaním, že rozhodnutie o zastavení stavebných prác sa netýka tohto konania, preto sa k nemu nebude vyjadrovať. Konanie o dodatočnom povolení stavby sa začína *ex officio*, keď sa stavebný úrad dozvie o realizácii stavby bez stavebného povolenia, preto aj rozhodnutie o zastavení stavebných prác malo byť súčasťou administratívneho spisu. Napokon stavebný úrad nijak nereflektoval na skutočnosť, že stavebné práce stále pokračovali napriek rozhodnutiu o zastavení stavebných prác. Skutočnosť, že sa k uvedeným námietkam krajský súd nevyjadril, predstavuje nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku. Najvyšší správny súd sa v bode 49 nestotožnil s právnym posúdením týchto námietok krajským súdom, konštatoval však, že uvedené pochybenie nemalo vplyv na zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov, preto uvedené nie je dôvodom na ich zrušenie. Ani najvyšší správny súd sa nevyjadril k odkazu na judikatúru najvyššieho súdu, z ktorej vyplýva, že nekompletnosť spisu je dôvodom na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu.

vii) Doručovanie rozhodnutia stavebného úradu:

36. Sťažovateľ namietal, že rozhodnutie stavebného úradu nebolo doručené splnomocnenej zástupkyňi [REDAKOVANÉ], čo je porušením § 24 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 5 správneho poriadku. Žalovaný uvedené nespochybnil, hoci sám svoje rozhodnutie doručoval tejto splnomocnenej zástupkyňi. Predmetné pochybenie nebolo napravené, čo má nepochybne významné

dôsledky smerom k právoplatnosti rozhodnutia, plynutiu lehôt na súdny prieskum a pod., a napriek tomu sa touto námietkou nezaoberal ani krajský súd. Aj v zmysle judikatúry najvyššieho súdu a odbornej literatúry ak je rozhodnutie doručené len účastníkovi, a nie aj jeho zástupcovi, ide o neúčinné doručenie.

37. S touto námietkou sa vysporiadal najvyšší správny súd v bode 37 nedostatočne, keď uviedol, že ide o pochybenie, ktoré sa týka stavebníčky, ktorá ho ale nenamietala. Uvedené pochybenie nemalo nijako zasiahnuť do individuálnej sféry sťažovateľa. S uvedeným právnym záverom sa sťažovateľ nestotožňuje, keďže dané pochybenie predstavuje zásah do právnej istoty sťažovateľa týkajúcej sa momentu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

II.4. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia:

38. Sťažovateľ namieta, že napadnuté rozsudky sú nedostatočne odôvodnené, osobitne zdôrazňuje, že napadnutý rozsudok krajského súdu a jeho prvý rozsudok sú odôvodnené takmer identicky, a to napriek záväznému právnemu názoru v kasačnom uznesení. Viaceré časti v napadnutých rozsudkoch sú nezrozumiteľné a nejasné. Väčšinu odôvodnenia tvorí odkaz na rozhodnutia správnych orgánov a na argumentáciu sťažovateľa.

i) Rozhodnutie o námietkach:

39. Stavebný úrad podľa sťažovateľa rozhodol o námietkach sťažovateľa nejasne a nezrozumiteľne, keď uviedol, že námietky uplatnené na ústnom pojednávaní sčasti akceptoval ako opodstatnené a niektoré ako neopodstatnené zamietol. Nie je však vôbec zrejmé, ktoré námietky akceptoval a ktoré nie, pričom takýto jednoznačný postup pri rozhodovaní o námietkach vyvodzuje aj judikatúra najvyššieho súdu (sp. zn. 2 Sžp/15/2012).

40. Krajský súd v bode 110 neakceptoval námietku sťažovateľa s tým, že z odôvodnenia stavebného úradu je zrejmé, že sa námietkami zaoberal a ktoré akceptoval. Uvedený právny názor nemožno akceptovať, keď z judikatúry najvyššieho súdu a z § 66 ods. 1 stavebného zákona a § 10 ods. 1 písm. i) vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 453/2000 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia stavebného zákona, v znení neskorších predpisov (ďalej len „vykonávacía vyhláška“) vyplýva, že o jednotlivých námietkach má stavebný úrad rozhodnúť jednoznačne vo výrokovej časti rozhodnutia. K uvedenej otázke sa najvyšší správny súd vo svojom rozsudku nijak nevyjadril.

ii) Posúdenie legálnosti základnej stavby ako celku:

41. Sťažovateľ v správnej žalobe namietal, že vôbec nedostal odpoveď na svoje námietky, ktorými namietal legálnosť základnej stavby ako takej, a to aj v kontexte ďalších prístavieb, ktoré vyžadovali stavebné povolenie a nielen ohlásenie. Túto argumentáciu sťažovateľ podporil odkazom na judikatúru najvyššieho súdu (sp. zn. 8Sžo/125/2010), z ktorej vyplýva potreba v konaní o dodatočnom povolení stavby (prístavby, nadstavby) posúdiť opodstatnenosť námietky o nelegálnosti základnej stavby, pričom od tohto posúdenia závisí aj otázka splnenia podmienok konania podľa § 88a stavebného zákona. Prístavby sa pritom nachádzajú bezprostredne pod nadstavbou, o ktorej dodatočné povolenie ide. Sám žalovaný k prístavbám uviedol, že tieto sú čiernymi stavbami a nemôžu byť uvedené v projektovej dokumentácii. Napriek tomu sa však týmto skutočnostiam ďalej nevenoval. Záver o súlade nadstavby s verejným záujmom bez skúmania legálnosti základnej stavby a prístavieb bol preto predčasný. Prístup správnych orgánov bol nesprávny a nespravodlivý, keď sťažovateľ bol nútený akceptovať protiprávne konanie stavebníka

a nemal možnosť sa k veci vyjadriť ako účastník konania (už o základnej stavbe, resp. prístavbách). Krajský súd pritom uviedol, že sa zaoberal len nadstavbou, a nie aj prístavbami, ktoré neboli predmetom konania. Najvyšší správny súd k uvedenej námietke nezaujal žiadne stanovisko.

iii) Dôkazné bremeno vlastníka stavby:

42. Sťažovateľ namietal, že v zmysle § 88a stavebného zákona je vlastníkom stavby, a nie stavebník, zaťažený dôkazným bremenom preukázať, že dodatočne povolená stavba je v súlade s verejným záujmom. Má teda povinnosť zabezpečiť všetky stanoviská a vyjadrenia príslušných orgánov, pričom dôsledkom neunesenia dôkazného bremena je rozhodnutie o odstránení stavby. Povinnosť stavebníka požiadať o stavebné povolenie je len následná. Rozhodnutie stavebného úradu je v tomto smere nejednoznačné a zmätočné, keď stavebníčku [REDAKOVANÉ] v odôvodnení rozhodnutia označuje ako vlastníčku stavby.

43. Krajský súd (nepripustne) doplnil odôvodnenie správnych orgánov tak, že za nositeľa dôkazného bremena považoval stavebníka (manželku vlastníka stavby) vzhľadom na uzatvorenie nájomnej zmluvy so stavebníkom, čím vlastníkom stavby dal súhlas na pokračovanie alebo na realizáciu dodatočného povolenia stavby a dodatočného zrealizovania stavby. Uvedený právny záver považuje sťažovateľ za nesprávny, keď úplne popiera rozlišovanie medzi stavebníkom a vlastníkom stavby a medzi ich zákonnými povinnosťami. Uzavretie nájomnej zmluvy so stavebníkom, prípadne udelenie súhlasu na realizáciu stavby nemožno považovať napr. za splnomocnenie na zastupovanie v stavebnom konaní. Uvedený právny záver je v rozpore s § 88a stavebného zákona. Najvyšší správny súd k uvedenej otázke nezaujal žiadne stanovisko.

iv) Nedostatky v projektovej dokumentácii:

44. Sťažovateľ namietal nesúlad projektovej dokumentácie so skutočným stavom, teda nezrovnalosti medzi zakreslením v grafickej časti katastrálneho operátu a skutočným stavom. V projektovej dokumentácii nie sú zakreslené prístavby k základnej stavbe, ktoré sú funkčne a pôdorysne späté so základnou stavbou. Čo sa týka prístavby, prebiehalo konanie proti nečinnosti, v ktorom krajský súd uložil stavebnému úradu pokračovať v konaní a rozhodnúť vo veci odstránenia rozostavanej stavby. Zároveň v projektovej dokumentácii nie je uvedený súlad s územnoplánovacou dokumentáciou obce (odstupové vzdialenosti od susedných parciel, skutočný rozsah uskutočnených prác). Uvedené nedostatky projektovej dokumentácie znemožňujú dôkladné posúdenie súladu stavby s verejným záujmom.

45. Sťažovateľ napokon uvádza, že až neskôr sa dozvedel, že v spise sa nachádza projektová dokumentácia, v ktorej sú už obsiahnuté uvedené prístavby. Zmenená projektová dokumentácia obsahuje zmeny v súhrnnej technickej správe a pod. Nie je však zrejmé, ako došlo k tejto zmene (výmena listov, vypracovanie novej dokumentácie a pod.). Nemožno porovnať zmeny v projektovej dokumentácii, keďže v spise sa nachádza len jedna verzia (prepracovaná). Neobstojí odôvodnenie krajského súdu, že sťažovateľ sa s touto projektovou dokumentáciou oboznámil (bod 117), keďže mu táto dokumentácia nebola prístupná ani pri prvotnom preštudovaní spisu a ani v čase konania ústneho pojednávania (13. jún 2017). O tejto projektovej dokumentácii sa dozvedel až z rozhodnutia stavebného úradu, a hoci tvorila podklad rozhodnutia, nemohol sa k nej vyjadriť. Krajský súd sa k podstate tejto námietky ani nevyjadril, čím je jeho rozsudok nepreskúmateľný. Napokon ani najvyšší správny súd nezaujal žiadne stanovisko k uvedenej námietke.

v) Námietky k zápisniciam z procesných úkonov:

46. Vo vzťahu k námietkam k zápisniciam z procesných úkonov krajský súd v bode 125 uviedol nezrozumiteľne, že tieto skutočnosti sťažovateľ mohol namietat' už v správnom konaní, resp. sa s týmito námietskami vysporiadal stavebný úrad, prípadne žalovaný, pričom krajský súd sa s týmto odôvodnením stotožnil. Nie je však vôbec zrejmé, ktoré námietky mohol uplatniť a neuplatniť, prípadne s odôvodnením ktorých námielok sa krajský súd stotožnil a z akých dôvodov. Sťažovateľ navyše poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu a tiež na odbornú literatúru, ktoré vychádzajú z právneho názoru, že koncentračná zásada sa nevzťahuje na námietky porušenia kogentných hmotnoprávnych alebo procesnoprávnych predpisov a tiež že v správnej žalobe možno uplatniť akékoľvek dôvody nezákonnosti rozhodnutia, a to aj tie, ktoré žalobca neuplatnil v správnom konaní, hoci ich uplatniť mohol. Z poukazom na uvedené sťažovateľ argumentuje, že krajský súd sa mal zaoberať jeho námietskami v tomto smere.

47. Sťažovateľ namietal, že v administratívnom spise sa nenachádza zápisnica (záznam), v ktorej by bolo zachytené, ktoré dôkazy boli vykonané (napr. fotografické záznamy, záznamy zo stavebného denníka), prípadne aké boli zistenia stavebného úradu zo štátneho stavebného dohľadu (vykonaného opakovane), hoci podľa § 22 ods. 1 správneho poriadku zápisnice mali byť vyhotovené. Nie je zrejmé, ako stavebný úrad zadokumentoval stupeň rozostavanosti stavby, ktorý tvorí esenciálnu náležitosť rozhodnutia. Stupeň rozostavanosti stavby nemá oporu v administratívnom spise, čím sa nezaoberali ani stavebný úrad a ani žalovaný. Krajský súd vo vzťahu k týmto námietskami len všeobecne konštatoval, že stavebný úrad a žalovaný postupovali v súlade so stavebným zákonom a správny poriadkom.

48. Krajský súd poukázal tiež na to, že sťažovateľ sa mohol zúčastniť na ústnom pojednávaní, hoci v skutočnosti sťažovateľ namietal, že v zápisnici z ústneho pojednávania nie sú uvedené zistenia, nie je spomenuté miestne zisťovanie, kto sa ho zúčastnil, nie je vymedzený priebeh ústneho pojednávania a aké opatrenia boli prijaté, hoci uvedené tvoria podstatné náležitosti zápisnice v zmysle § 22 ods. 2 správneho poriadku. Rozsudok krajského súdu je z týchto hľadísk nepreskúmateľný, pričom k týmto otázkami sa nijako nevyjadril ani najvyšší správny súd.

vi) Námietky týkajúce sa začatia stavebného konania, výrokovej časti rozhodnutia, odôvodnenia rozhodnutia a vysporiadanie sa s námietskami:

49. Sťažovateľ namietal prekážku litispendencie, keďže nemožno nechať bez povšimnutia nelegálnu stavbu, ktorá je prístavbou základnej stavby a je s ňou pôdorysne a funkčne spojená, pri ktorej krajský súd prikázal konať v konaní o odstránenie stavby.

50. Ďalej sťažovateľ namietal, že výrok rozhodnutia musí obsahovať náležitosti podľa stavebného zákona a vykonávacej vyhlášky, osobitne zrozumiteľné vymedzenie podmienok na dokončenie stavby, ktorých splnenie následne musí byť kontrolované a hodnotené v kolaudačnom konaní. Z tohto pohľadu je nezrozumiteľná podmienka 9, ale aj podmienka 8. Odkaz na vyjadrenie nepostačuje, čo vyplýva z § 66 ods. 3 písm. e) stavebného zákona. V tomto prípade je súhlas podmienený predovšetkým v záväznom stanovisku mesta Stará Ľubovňa zo 7. júna 2017, v odbornom stanovisku spoločnosti E.I.C. Engineering inspection company, s. r. o., z 24. apríla 2017 a v záväznom stanovisku mesta Stará Ľubovňa z 25. apríla 2017.

51. Sťažovateľ následne vymenúva svoje námietky k rozhodnutiu stavebného úradu a jeho výroku. Podmienka 1 odkazuje na projektovú dokumentáciu, pritom nie je zrejmé, či ide o pôvodnú

alebo prepracovanú projektovú dokumentáciu, nie je uvedený dátum spracovania a meno oprávnenej osoby. V rozhodnutí bola vynechaná podmienka s poradovým číslom 7. Vo výroku nie sú vymedzené, resp. konkretizované viaceré ustanovenia aplikovaných právnych predpisov (§ 47 správneho poriadku, § 10 vykonávacej vyhlášky, § 88a stavebného zákona bez bližšieho vymedzenia, § 118 stavebného zákona). Vo výroku je stavba vymedzená názvom „POLYFUNKČNÝ OBJEKT – nadstavba“, ktorý nevyplýva zo žiadneho priloženého dokumentu. V žiadosti bolo uvedené nadstavba bytovej jednotky, v zápisnici z ústneho pojednávania bolo uvedené POLYFUNKČNÝ DOM – nadstavba. Uvedená stavba sa nenachádza na pozemku špecifikovanom v rozhodnutí, v časti vlastnícke právo je uvedená nájomná zmluva, pričom nie je zrejmé, o ktorú z dvoch nájomných zmlúv ide. Ako účel stavby je uvedené rozšírenie obchodných priestorov, pričom v žiadosti je uvedený byt. Vo výroku stavebný úrad dodatočne povoľuje stavbu, hoci ide o zmenu stavby, resp. nadstavbu. Popis stavby v rozhodnutí je vymedzený rozdielne oproti projektovej dokumentácii. Štádium rozostavanosti je uvedené len všeobecne a nie je zdokumentované v žiadnom dokumente (podklade). Nie je teda zrejmé, aké práce a v akom rozsahu podliehajú dodatočnému povoleniu, nie je vymedzená lehota na dokončenie, chýbajú vymedzenie vhodných materiálov, podrobnejšie statické výpočty, vymedzenie ostatných účastníkov konania, druh povoľovanej stavby a pod. Rozhodnutie stavebného úradu vo výroku je takto nezrozumiteľné a nejednoznačné, čo samo osebe zakladá jeho nezákonnosť.

52. Sťažovateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí správnych orgánov (strohá chronológia veci, reakcia len na niektoré námietky sťažovateľa, nedostatočné, resp. žiadne vymedzenie skutočností tvoriacich podklad pre rozhodnutie, neuvedenie úvah pri hodnotení dôkazov a výsledkov dokazovania, spôsob použitia správnej úvahy a pod.).

53. Správne orgány sa neriadili zásadou materiálnej pravdy, dostatočne nezistili skutočný stav veci, nezisťovali relevantné skutočnosti (napr. pohoda bývania, odstupové vzdialenosti), preto nemôžu obstať ani ich právne závery. Stavebný úrad doteraz nezačal konanie o priestupku podľa § 105 stavebného zákona, ktoré mal začať *ex offio*.

54. Krajský súd sa v bode 129 nestotožnil s týmito námietkami sťažovateľa, rozhodnutie správnych orgánov považoval za vydané v súlade so zákonom. Sťažovateľ považuje dané odôvodnenie za všeobecné, krajský súd sa vecne nevysporiadal s jeho námietkami a neuviedol, prečo ich považuje za nesprávne, resp. nedôvodné. Potrebu rozlišovať medzi stavebným povolením a dodatočným povolením stavby neuviedol do žiadneho kontextu a nijak túto úvahu neobjasnil. Najvyšší správny súd pritom toto pochybenie nijako nenapravil.

vii) Nedostatky v žiadosti o vydanie dodatočného stavebného povolenia:

55. Krajský súd považoval námietku týkajúcu sa náležitostí žiadosti za nesprávny právny názor, keďže sa sťažovateľ domáhal aplikácie § 58 ods. 1 a nasl. stavebného zákona a vykonávacej vyhlášky (bod 115). Sťažovateľ je pritom presvedčený, že na konanie podľa § 88a stavebného zákona je v súlade s § 88a ods. 7 stavebného zákona potrebné primerane aplikovať § 58 až § 66 stavebného zákona a § 8 a § 9 vykonávacej vyhlášky. V zmysle judikatúry najvyššieho súdu na dodatočné povolenie stavby nemožno klásť miernejšie podmienky ako na samotné stavebné povolenie. Obdobne stavebný úrad nemôže meniť žiadosť, môže len vyzvať toho, kto ju podal, aby ju náležite opravil alebo doplnil. Dochádzalo tiež k neustálemu meneniu názvu a účelu stavby. Sťažovateľ sa domnieval, že účelom stavby je bývanie, pritom došlo k zmene tak, že na ústnom

pojednávani sa dozvedel, že ide o rozšírenie obchodných priestorov. Nie je pritom zrejmé, ako túto námietku vyhodnotil krajský súd – ako dôvodnú, ale nie dostatočne závažnú, prípadne ako nedôvodnú (posledná veta bodu 115).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

56. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K napadnutému rozsudku krajského súdu č. k. 2S/3/2021-126 z 9. júna 2022:

57. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07).

58. Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu označených práv proti napadnutému rozsudku krajského súdu v systéme správneho súdnictva kasačnú sťažnosť podľa Správneho súdneho poriadku, ktorú aj využil. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa bol v konaní o kasačnej sťažnosti najvyšší správny súd, ktorý v danej veci rozhodol napadnutým rozsudkom. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tomto rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K napadnutému rozsudku najvyššieho správneho súdu sp. zn. 5Svk/52/2022 z 29. októbra 2024:

59. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

60. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu alebo iného orgánu verejnej moci nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu a inú právnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení

s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (m. m. II. ÚS 153/2018).

61. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

62. Článok 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhajiteľným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhajiteľnosť tvrdenia v danom prípade znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj v prípadoch, keď právo na prístup k súdu účastníka súdneho konania má svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je súd konajúci vo veci viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy.

63. Ústavný súd už konštatoval, že správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, proti ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná (III. ÚS 502/2015).

64. Odôvodnenia rozhodnutí všeobecných (správnych) súdov vydané v inštančnom postupe súdneho konania nemožno posudzovať izolovane (m. m. napr. IV. ÚS 372/08, III. ÚS 808/2016,

III. ÚS 227/2020, III. ÚS 341/2021, III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022), pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných (správnych) súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. napr. IV. ÚS 350/09, III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022). Vzhľadom na uvedené právne názory ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti a vecného prieskumu námietok sťažovateľa preskúmal rozsudok krajského súdu a napadnutý rozsudok ako integrálny celok.

65. V prerokúvanej veci bolo relevantné, že krajský súd a najvyšší správny súd rozhodovali po vrátení veci najvyšším súdom ako kasačným súdom, ktorý zrušil prvý rozsudok krajského súdu s tým, že vo svojom rozhodnutí vyslovil záväzný právny názor, ktorým v zásade vymedzil oblasť, v ktorej mali správne súdy (osobitne krajský súd) v ďalšom rozhodovaní dôslednejšie odôvodniť svoje rozhodnutia a postupovať tak, aby vykonali reálny súdny prieskum v systéme správneho súdnictva s dôrazom na účinnú ochranu subjektívnych práv sťažovateľa. Najvyšší súd vytkol krajskému súdu, že nedal dostatočnú odpoveď na podstatné a relevantné námietky sťažovateľa, ktoré vymedzil v bodoch 53 až 56 a tiež v bode 61 kasačného uznesenia z 27. októbra 2020 (námietky týkajúce sa okien nadstavby, neúčasti sťažovateľa na procesnom úkone odvolacieho správneho orgánu 30. októbra 2017, zásahu do práva na súkromie a pohody bývania a nevysporiadanie sa s judikatúrou, na ktorú odkazoval sťažovateľ). Napokon najvyšší súd vytkol prvému rozsudku krajského súdu aj vadu zmätočnosti spočívajúcu v tom, že krajský súd ako správny súd v zásade len prebral argumentáciu žalovaného v jeho rozhodnutí, čím *de facto* nahradil činnosť správnych orgánov a úplne tak rezignoval na poskytnutie účinnej súdnej ochrany v systéme správneho súdnictva so zameraním na ochranu subjektívnych práv sťažovateľa (k tomu porovnaj body 63 až 65 kasačného uznesenia).

66. Najvyšší správny súd záväzný právny názor najvyššieho súdu identifikoval z hľadiska jeho rozsahu a podstatných prvkov v súlade s kasačným uznesením (bod 21 napadnutého rozsudku). Uviedol, že krajský súd sa s týmito námietkami vysporiadal, hoci mal „*isté výhrady... k spôsobu a obsahu vysporiadania sa s nimi...*“. Následne najvyšší správny súd ako kasačný súd v napadnutom rozsudku doplnil odôvodnenie krajského súdu, pričom uviedol svoje úvahy k jednotlivým aspektom, na ktoré sa zamerl už najvyšší súd v kasačnom uznesení.

67. S otázkou zachovania pohody bývania sa najvyšší správny súd vysporiadal v bodoch 23 až 29 napadnutého rozsudku. V bodoch 23 a 24 sa uvedenou otázkou zaoberal všeobecne, a to aj s poukazom na svoje skoršie rozhodnutie. Následne identifikoval námietku sťažovateľa, ktorý namietal, že okná nadstavby smerujúce k jeho rodinnému domu mali narušiť jeho súkromie. Kasačný súd poukázal na podmienku v rozhodnutí stavebného úradu, ktorú z hľadiska formulácie a obsahu považoval za určitú a zrozumiteľnú, keďže znamená, že „*všetky okná, ktoré sa na južnej strane od rodinného domu sťažovateľa nachádzajú, musia byť nepriehľadné.*“. Ďalším argumentom v prospech zachovania pohody bývania bol uskutočnený posudok presvetlenia a súhlasné stanoviská dotknutých orgánov (bod 26). K námietke straty výhľadu na Ľubovniansky hrad najvyšší správny súd poukázal na to, že územný plán mesta v danej lokalite umožňuje výstavbu trojpodlažnej polyfunkčnej zástavby. Stavebné orgány v rámci stavebného konania sú nepochybne povinné chrániť aj práva a záujmy vlastníkov susediacich nehnuteľností, ale nie je vždy legitímne očakávať nemennosť pohody bývania a výhľadu v kontexte novej výstavby (bod 27). Realizovaná nadstavba nemení odstupové vzdialenosti, keďže nerozširuje pôdorys stavby, ale pridáva poschodie vertikálne. S inými aspektmi, ktoré realizácia nadstavby prináša (požiarne, svetlotechnické,

hygienické a pod.), sa stavebné orgány vysporiadali a taktiež aj dotknuté orgány v záväzných stanoviskách so stanovením podmienok realizácie nadstavby (bod 28). V bode 29 napokon najvyšší správny súd sumarizoval dôvody, pre ktoré považoval námietku sťažovateľa týkajúcu sa narušenia pohody bývania za nedôvodnú. Za relevantné považoval, že na (i) susednom pozemku sa už predtým nachádzala stavba, ktorá slúžila ako predajňa potravín, (ii) vzájomne rozostupy medzi stavbami sa nemenili, (iii) existujúca stavba bola v súlade s územným plánom nadstavená na povolený rozsah troch podlaží, (iv) nadstavbou nedôjde ani k zníženiu účinnej doby oslnenia priamym slnečným svetlom (insolácia) obytných miestností rodinného domu sťažovateľa pod hodnoty požadované technickou normou a (v) predložené záväzné stanoviská dotknutých orgánov boli súhlasné. Najvyšší správny súd zdôraznil, že aj sťažovateľ môže vykonať opatrenia, ktorými zníži alebo eliminuje dopad výstavby v jeho susedstve, pritom aj z najvyšším správnym súdom citovaného rozhodnutia vyplýva, že vlastník nehnuteľnosti nemôže eliminovať akúkoľvek zmenu vo svojom susedstve, hoci by aj viedla k určitému dopadu na mieru jeho súkromia, za predpokladu, že táto výstavba je v súlade s územným plánom.

68. S námietkou týkajúcou sa účasti na procesnom úkone 30. októbra 2017 sa najvyšší správny súd vysporiadal v bode 30, pričom uviedol, že išlo o „*miestne zisťovanie*“ zamestnankýň stavebného úradu po podaní odvolania proti rozhodnutiu stavebného úradu. Uvedený procesný úkon (miestne zisťovanie) bol vykonaný bez prítomnosti účastníkov konania (vrátane stavebníka). Účelom tohto úkonu bolo „*preverenie stavu predmetnej stavby v zmysle odvolacích námietok*“. O tomto úkone bol spísaný interný záznam založený do administratívneho spisu. Kasačný súd preskúmal uvedený interný záznam a na jeho podklade dospel k záveru, že predmetný úkon nebol miestnym zisťovaním podľa stavebného zákona (napr. § 61 ods. 1), keďže tento úkon nebol súčasťou konania o dodatočnom povolení stavby v zmysle podkladu na zistenie skutkového stavu a vydanie rozhodnutia. Tento úkon bol vykonaný po vydaní prvostupňového rozhodnutia, jeho výsledok nebol podkladom rozhodnutia. Neúčast' sťažovateľa na úkone a neoboznámenie s jeho výsledkami nespôsobujú nezákonnosť rozhodnutia. Napokon žalovaný ako odvolací orgán nemá v odvolacom konaní zákonnú povinnosť umožniť účastníkovi konania oboznámiť sa s podkladmi na vydanie rozhodnutia v zmysle § 33 ods. 2 správneho poriadku.

69. Čo sa týka nevysporiadania sa s odkazom sťažovateľa na judikatúru súdov, najvyšší správny súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že sťažovateľ v správnej žalobe a v kasačnej sťažnosti argumentoval odkazom na množstvo rozhodnutí českých a slovenských súdov, „*pričom však vo viacerých prípadoch žiadnym spôsobom nekonkretizuje, za akým účelom na ne poukazuje.*“. Krajský súd uvedené demonštroval na jednom takomto odkaze sťažovateľa. K ďalším odkazom sťažovateľa sa krajský súd nevyjadril, keďže „*nemohol vedieť, na ktoré závery z týchto rozhodnutí sťažovateľ poukazoval*“, preto túto námietku považoval najvyšší správny súd za nedôvodnú (bod 32).

70. V bodoch 34 až 36 sa najvyšší správny súd vysporiadal s námietkou týkajúcou sa postupu krajského súdu. Najvyšší správny súd zo zápisnice z pojednávania 9. júna 2022 ustálil, že sťažovateľovi nebola daná možnosť vyjadriť sa v zmysle § 112 ods. 3 SSP, toto opomenutie však podľa neho nemalo vplyv na výsledok konania. Sťažovateľ mal totiž možnosť účinne participovať na konaní, a to písomne a tiež aj priamo na pojednávaní. Uvedené pochybenie v závere pojednávania nemalo takú intenzitu, aby bolo možné uvažovať o porušení práva na spravodlivý proces, resp. jeho práva konať pred súdom. V tomto kontexte poukázal najvyšší správny súd na uplatňovanie prísnej koncentračnej zásady v správnom súdnom konaní, v zmysle ktorej žalobca

môže meniť alebo rozširovať dôvody nezákonnosti napadnutého rozhodnutia len v rámci lehoty na podanie správnej žaloby (§ 183 SSP). V predmetnej veci pritom nešlo o výnimku zo zásady viazanosti správneho súdu rozsahom a dôvodmi správnej žaloby.

71. Najvyšší správny súd uviedol, že krajský súd nemal dôvod aplikovať § 181 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná, a uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. V súlade s § 5 ods. 1 a § 25 SSP sa totiž na konanie pred správnym súdom okrem základných zásad, princípov a ustanovení priamo vyplývajúcich zo Správneho súdneho poriadku subsidiárne použijú aj zásady a ustanovenia Civilného sporového poriadku. Ide teda o subsidiárnu aplikáciu, t. j. iba za predpokladu, že Správny súdny poriadok určitú procesnú otázku alebo postup neupravuje sám. Priebeh pojednávania je v správnom súdnom konaní upravený v § 112 ods. 1 SSP, čo je *lex specialis* voči § 181 CSP. Ide o odlišnú úpravu priebehu pojednávania ako v civilnom sporovom konaní. Okrem toho v správnom súdnom konaní správny súd zásadne vychádza zo skutkového stavu, ktorý zistili orgány verejnej správy, a až na výnimky nezisťuje skutkový stav sám (§ 119 SSP). Správne súdne konanie tak nie je ovládané natoľko prísnu prejednacou zásadou ako civilné sporové konanie, a preto aj absentuje účel, pre ktorý dochádza k aplikácii § 181 ods. 2 CSP v civilnom sporovom konaní. Toto ustanovenie nemôže plniť svoj účel v správnom súdnom konaní, preto nie je dôvod na jeho primeranú aplikáciu. Uvedené podporuje aj judikatúra najvyššieho správneho súdu. Pritom porušenie uvedeného ustanovenia ani v civilnom sporovom konaní sa nepovažuje za takú vadu, ktorá by mala za následok porušenie práva na spravodlivý proces (napr. sp. zn. 2Obdo/56/2020 z 28. decembra 2020, R 60/2021).

72. Najvyšší správny súd následne preskúmal aj ďalšie námietky sťažovateľa – doručenie rozhodnutia krajského súdu do elektronickej schránky právneho zástupcu (bod 37), nedoručenie rozhodnutia stavebného úradu splnomocnenej zástupkyňi stavebníčky (bod 38), kde najvyšší správny súd nezistil reálny zásah do právnej sféry sťažovateľa. Pokiaľ ide o námietky týkajúce sa nedodržania postupu podľa § 140b ods. 6 stavebného zákona (vyžiadanie stanoviska dotknutých orgánov k námietkam k záväzným stanoviskám), najvyšší správny súd poukázal na to, že v prípade sťažovateľa išlo skôr o vyjadrenia ku skutočnostiam tvoriacim záväzné stanoviská, preto nebol dôvod aplikovať daný postup. Za relevantné považoval aj to, že sťažovateľ nenavrhol postup podľa § 27 ods. 1 prvej vety SSP, teda možnosť súčasného preskúmania zákonnosti záväzných stanovísk (spolu s napadnutými rozhodnutiami), ktorá ale bola viazaná na samostatný návrh (body 39 až 41).

73. K námietkam o neplatnosti nájomnej zmluvy a zmluvy o dielo najvyšší správny súd uviedol, že predložením týchto zmlúv sa sledoval účel daný stavebným zákonom, t. j. preukázanie iného práva k pozemku oprávňujúceho zriadiť na pozemku nadstavbu [§ 58 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 1 písm. a) stavebného zákona] a preukázanie, či stavba bude vykonávaná svojpomocne (so zabezpečením dozoru) alebo osobou oprávnenou na uskutočňovanie stavieb [§ 62 ods. 1 písm. d) stavebného zákona]. Zmluvy v predloženej podobe tieto účely splnili. V danej veci nešlo o posudzovanie platnosti týchto zmlúv v zmysle občianskoprávnom a navyše sťažovateľ v tomto kontexte nepreukázal zásah do svojej individuálnej sféry (body 42 až 44).

74. Najvyšší správny súd tiež skúmal opodstatnenosť námietok týkajúcich sa odkanalizovania stavby do existujúcej žumpy a nerealizovania geotechnického posudku (body 46 a 47). K námietke nedostatočného vedenia administratívneho spisu uviedol, že prípadné pochybenie správnych

orgánov, ktoré ale nie je spôsobilé viesť k inému výsledku pre žalobcu, nemôže viesť k zrušeniu preskúmaných rozhodnutí len pre formálne zopakovanie konania. K tejto námietke najvyšší správny súd uviedol, že sťažovateľ mal dostatočnú možnosť zoznámiť sa so všetkými podkladmi rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Po ústnom pojednávaní 13. júna 2017 bola doplnená projektová dokumentácia len v tom rozsahu, aby bol odstránený nesúlads s katastrálnou mapou (predložená aktuálna kópia katastrálnej mapy a výpis listu z vlastníctva), teda nešlo o nové skutočnosti a nové podklady v konaní. Toto opomenutie nemalo vplyv na výsledok konania s tým, že sťažovateľ mal dostatočnú možnosť participovať na konaní a jeho výsledku (body 48 až 50).

75. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu vyplýva právna argumentácia, v ktorej konajúce správne súdy objasnili sťažovateľovi dôvody, pre ktoré zamietli jeho správnu žalobu a aj jeho kasačnú sťažnosť s tým, že akceptovali právne závery správnych orgánov v rámci konania o vydanie dodatočného stavebného povolenia týkajúceho sa špecifikovanej nadstavby. Najvyšší správny súd poskytol sťažovateľovi primeranú odpoveď na jeho námietky v kasačnej sťažnosti. Ústavný súd na túto právnu argumentáciu najvyššieho správneho súdu odkazuje, keďže je zrozumiteľná, konzistentná, logická a vychádza z ústavne akceptovateľného výkladu a aplikácie príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku, stavebného zákona a ďalších relevantných právnych predpisov. Najvyšší správny súd skúmal námietky sťažovateľa, správne identifikoval záväzný právny názor najvyššieho súdu v jeho kasačnom uznesení, skúmal, či krajský súd reagoval adekvátne na daný právny názor, a následne sám doplnil odôvodnenie krajského súdu v napadnutom rozsudku. Právne názory, ktoré správne súdy v sťažovateľovej veci vyslovili, predstavujú právnu kvalifikáciu, ktorú možno pri použití pravidiel formálnej logiky a primeranej aplikácie zásad hodnotenia dôkazov vyvodit' zo zisteného skutkového stavu, a preto nie je prejavom svojvôle. Najvyšší správny súd v spojení s krajským súdom svoje úvahy primeraným, zrozumiteľným a dostatočne vyčerpávacím spôsobom vysvetlil, preto napadnuté rozsudky nie sú zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne akceptovateľné.

76. V prerokúvanej veci najvyšší správny súd, čo sa týka rozsudku krajského súdu, uviedol, že tento sa vysporiadal so všetkými aspektmi, ktoré vyplynuli zo záväzného právneho názoru najvyššieho súdu ako kasačného súdu, a zároveň zaujal stanovisko aj k ďalším relevantným námietkam sťažovateľa v správnej žalobe. Najvyšší správny súd mal výhrady k niektorým bodom odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Nedospel však k záveru, že by sa krajský súd úplne opomenul vysporiadať s nejakou podstatnou námietkou sťažovateľa, resp. k záveru, že v kontexte nejakej podstatnej námietky sťažovateľa je rozsudok krajského súdu nepreskúmateľný pre nedostatok alebo absenciu dôvodov. Pritom práve v takýchto situáciách kasačný súd v systéme správneho súdnictva konštatuje, že nemá inú možnosť, ako zrušiť rozsudok správneho súdu a vrátiť mu vec na nové konanie a rozhodnutie [porovnaj napr. 6Sžo/218/2015, 2Sžk/26/2018, 8Sžo/26/2018, 8Sžk/24/2019, 2Sžfk/28/2020 (R 51/2022)]. V aktuálne prerokúvanej veci o takýto prípad nešlo, preto nebol dôvod, aby najvyšší správny súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Z uvedeného dôvodu preto doplnenie odôvodnenia rozsudku krajského súdu najvyšším správnym súdom nebolo neprípustným procesným postupom, tak ako to namietal sťažovateľ a nepredstavuje ani odňatie možnosti konať pred súdom (*denegatio iustitiae*). Najvyšší správny súd len precizoval odôvodnenie krajského súdu, prípadne korigoval niektoré argumenty, na ktorých krajský súd založil svoje právne závery, s ktorými sa inak najvyšší správny súd stotožnil.

77. Vzhľadom na uvedené napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu nemohlo byť porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, resp. jeho právo na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru.

78. Napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu nepredstavuje ani ústavne neakceptovateľný zásah do práva sťažovateľa vlastníť majetok, resp. práva pokojne užívať svoj majetok. Realizovaná nadstavba, o ktorú v predmetnej veci išlo, nepochybne predstavovala zmenu pomerov v bezprostrednom okolí sťažovateľových nehnuteľností – pozemku a rodinného domu s tým, že túto zmenu pomerov mohol sťažovateľ vnímať ako zásah do svojho práva vlastníť majetok, resp. tento majetok pokojne užívať. V každom prípade správne súdy vo svojich rozsudkoch preskúmali, či správne orgány pri rozhodovaní o dodatočnom stavebnom povolení postupovali zákonne, pričom dospeli k záveru o zákonnosti (a ústavnosti) rozhodnutí správnych orgánov. Ústavný súd právne závery najvyššieho správneho súdu v spojení s krajským súdom nepovažoval za ústavne neakceptovateľné, preto ani prípadný zásah do vlastníckeho práva sťažovateľa, ku ktorému došlo povolenou nadstavbou, nemožno kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

79. Rovnaký záver možno urobiť aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na ochranu proti neoprávnenému zasahovaniu do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru. Predmetnú nadstavbu sťažovateľ vnímal ako zásah do svojho súkromia, čo môže byť nepochybne opodstatnený argument a námietka. Je však potrebné dodať, že nie každý zásah do súkromia je neoprávnený, a tým nie každý zásah do súkromia je porušením základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru. Správne orgány *expressis verbis* skúmali aspekty tvoriace súčasť základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru (právo na súkromie, pohoda bývania), pričom aj v tomto kontexte stanovili stavebníkoví podmienky, ktoré je pri realizácii nadstavby povinný dodržať. Správne súdy uskutočnili súdny prieskum aj vo vzťahu k týmto okolnostiam a dospeli k záveru o zákonnosti (a ústavnosti) týchto právnych záverov. Ústavný súd ani tieto právne závery správnych súdov nepovažoval za ústavne neprípustné, preto ani prípadný zásah do súkromia sťažovateľa v dôsledku realizovanej nadstavby (v súlade so stanovenými podmienkami) nemožno kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu.

80. Napokon k rovnakému záveru dospel ústavný súd aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy. Ústavný súd už uviedol, že štátne orgány (orgány verejnej správy) musia v každej jednej veci postupovať tak, ako im to ukladá zákon – niekedy je z dôvodu striktnosti zákona priestor na vyvažovanie jednotlivých záujmov, ktoré sú v hre a stoja proti sebe v danom konaní (ochrana životného prostredia vs. súkromné záujmy osôb vykonávajúcich podnikateľskú, ústavou chránenú činnosť alebo i súkromných osôb pri výkone ich majetkových, ústavou chránených práv a pod.), menší, inokedy sa takéto vyvažovanie aj vzhľadom na text a ducha zákona a povolenú činnosť priamo vyžaduje (II. ÚS 107/2019). Aj v predmetnej veci správne orgány realizovali nepochybne takéto vyvažovanie medzi záujmami stavebníka a verejným záujmom a taktiež záujmami sťažovateľa ako vlastníka susediacej nehnuteľnosti. Správne súdy považovali postup správnych orgánov

za zákonný (ústavný), pričom právne závery správnych súdov ani v týchto súvislostiach nepovažoval ústavný súd za ústavne neakceptovateľné.

81. Ústavný súd tak neidentifikoval také právne závery, ktoré by bolo možné považovať za prejav svojvôle. Najvyšší správny súd v spojení s krajským súdom svoje právne závery odôvodnil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu. Z uvedených dôvodov je ústavná sťažnosť v časti napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu